

Asia: VN/1660/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta luonnonsuojeluasetukseksi (valtioneuvoston asetus) - ruotsinkielinen käännös lisätty

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

5 § Suojellut luontotyypit

On hyvä, että määritelmässä on huomioitu myös luontotyyppiin liittyvät umpeenkasvaneet osat. Tyypistä riippuen vaihtelee, tarkoitetaanko umpeenkasvulla pensaiden ja puiden taimien aiheuttamaa umpeenkasvua vai korkeamman ruohovartisen kasvillisuuden aiheuttamaa umpeenkasvua. Ilmeisesti niittytyypeissä on kuitenkin pääasiassa tarkoitettu, että umpeenkasvaneet laikut ovat niittyä eivätkä esim. pensaikkoja. Mikäli näitä umpeenkasvaneita osia sijaitsee esiintymän sisällä määritelmän täyttävän alueen osien ympäröimänä, ne eivät liene ongelma rajaamisessa, mutta esiintymän laiteilla sijaitsevien umpeenkasvaneiden osien rajaaminen voi aiheuttaa ongelmatilanteita. Etenkin uusiin luontotyyppisiin liittyen tulisi olla pikaisesti käytettävissä tarkempi ohjeistus ja määrittelyopas, jotta mahdollisten esiintymien rajaamista ja määrittelyä voidaan edistää. Esiintymän sisällä olevat toista luontotyyppiä edustavat laikut (esim. kallio- tai kivikkosaarekkeet hiekkarannalla) lienee sitten rajattava ulkopuolelle ?

1) Hiekkarannat

Määritelmästä ei käy ilmi hiekkarannan ja rannikon avoimen dyynimuodostuman raja. Vai katsotaanko määritelmään sisältyvän perinteisesti rantaan kuuluvat vyöhykkeet: hydro- ja geolitoraali ja ylägeolitoraali?

2) Merenrantaniityt

Merenrantaniittyjen kasvillisuuden vyöhykkeisyys voi ilmetä paitsi rannansuuntaisina vyöhykkeinä myös mosaiikkimaisina laikkuina, jotka myötäilevät rannan topografiassa olevia usein vähäisiä kohoumia ja painanteita. Olisi parempi, jos umpeenkasvaneiden osien sisällyttämistä merenrantaniittyesiintymään perusteltaisiin sillä, että ne ovat hoitotoimin palautettavissa

matalakasvuisiksi kuin rajauksen toimivuudella hoidon kannalta. Hoidon järjestäminen ei välttämättä ole riippuvainen merenrantaniittyesiintymän rajaamisesta eikä se ole luonnontieteellinen peruste.

8) Rannikon metsäiset dyynit

Voisiko harvapuustoisuutta luonnehtia tarkemmin, varsinkin jos katsotaan, että dyynisukessiosarjan yhteydessä esiintyvät tiheäpuustoiset laikut, esim. luontaisesti tai hakkuun jälkeen syntyneet taimikot, eivät edusta luontotyyppiä? Metsäisten dyynien yhteydessä luontotyyppin ominaisuuksien palauttaminen hoitotoimin on ilmeisesti rajattu pois. Voiko metsäisiin dyyneihin sisällyttää puustoltaan käsiteltyjä osia?

9) Sisämaan tulvametsät

Pohjois-Pohjanmaan alueella luontotyyppiä voi esiintyä yleisestikin, minkä vuoksi edustavien esiintymien erottaminen on tärkeää. Puuston luonnontilaisuudesta ei ole mainintaa määritelmässä. Entä voiko tulvametsäesiintymään rajaukseen sisällyttää osia (saarekkeita), jotka korkeamman topografian vuoksi jäävät ylimmän tulvarajan yläpuolelle ja tulvan aikana muodostavat saaria?

6 § Tiukasti suojellut luontotyypit

3) Rannikon avoimet dyynit: umpeenkasvaneiden osien sisällyttäminen määritelmään voi aiheuttaa ongelmia luontotyyppin tunnistamisen ja suojelun kannalta, koska luontotyyppin esiintymiä koskee hävittämiskielto ilman, että esiintymästä tehdään suojelupäätöstä.

Pykälässä kuvataan LSL 65 § tarkoittamat tiukasti suojellut luontotyypit. Määrittelyn lisäksi asetuksessa tulisi kuvata, miten näiden luontotyyppien suojelu käytännössä toteutetaan: missä määritellään kohteiden sijainti ja rajaus, ja miten tieto välitetään maanomistajille. Hiekkadyynien osalta liittymäpintaa on luonnostaan myös LSA 5 § luontotyyppisiin (hiekkarannat, puustoiset dyynit), joten tilanne ei ole ollenkaan niin selkeä, kuin mm. perustelumuistossa annetaan ymmärtää.

11 § Toistuvasti samaa pesää käyttävät eläinlajit

Monivuotisesti käytössä olevien pesien suojelu uudella säädöksellä on perusteltua ja se osaltaan selkeyttää, mitä lajeja tämä suojelutoimenpide koskee. Lajiluettelosta puuttuu kalasääski, joka käyttää vuosia tai jopa vuosikymmeniä samaa tai samoja pesiä. Vaikka niiden pesät ovatkin luonnonsuojelulain 72 §:n mukaisesti suojeltuja, lajin voisi lisätä luonnonsuojeluasetuksen 11 §:ään, koska siinä luetellaan myös muut luonnonsuojelulain 72 §:n nojalla suojellut suuret petolintulajit.

Törmäpääsky on perustellusti mukana LSA 11 §:n lajeissa. Asetusluonnoksesta ja sen perusteluista ei käy ilmi, mikä on esimerkiksi rakennustyömaiden maakasoihin, jotka ovat ihmistoimin aikaansaatuja uuspesimäympäristöjä, syntyneiden yhdyskuntien asema tämän säädöksen osalta: jos pesintä

maakasassa on tapahtunut vain yhtenä vuotena, niin tulisi selvästi tarkentaa asetuksessa tai sen perusteluissa voidaanko silloin puhua toistuvuudesta ja onko säädöksellä tarkoitettu suojella myös tällaisia pesiä ja pesäpaikkoja (pesintäajan maakasat ovat tietenkin häirintä- ja hävittämiskiellon piirissä).

Luettelo lajeista, joita tämä säädös koskisi, olisi perusteltua täydentää ainakin kana- ja hiirihaukalla, jotka käyttävät samaa pesää tai muutaman vaihtopesän muodostamaa kokonaisuutta vuosittain. Lisäksi helmi-, viiru- ja lapinpöllö voivat käyttää samaa pesää useana vuonna. Näiden lajien kohdalla kyseessä on yleensä toisen lajin alun perin rakentama pesä; viiru- ja lapinpöllöllä usein kanahaukan rakentama pesä ja helmipöllöllä palokärjen kolo. Luetteloon jo sisältyvistä lajeista uuttukyyhky on vastaava laji, joka pesii usein palokärjen tekemässä kolossa – ei itse rakentamassaan pesässä. Yleiskannanottona voidaan sanoa, että petolintujen rakentamat risupesät ovat lähtökohtaisesti monivuotisessa pesintäkäytössä – niitä käyttävät joko pesän rakentanut pari, saman lajin toinen pari tai jokin muu lintulaji, kuten esimerkiksi nuoli-, tuuli- ja ampuhaukka tai sarvipöllö. Laajentamalla säädöksellä tavoiteltua monivuotisten pesien käsitettä, voitaisiin vaikuttaa tehokkaammin petolintujen yleiseen suojelutarpeeseen.

13 § Korvausten jaksottaminen.

Korvausten jaksottamista koskeva säännös on luonnonsuojelulain (9/2023) 115 §:ssä (pykäläluonnoksessa mainittu luonnonsuojelulain (9/2023) 54 § koskee poikkeamista yksityisen luonnonsuojelun rauhoitusmääräyksistä).

Veteläinen Soile
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus - Luonto- ja alueidenkäytön yksikkö